

Verksamhetsberättelse 2025 för Gårdsby sockens Hembygdsförening

Föreningens arbete bedrivs av styrelsen och i fyra hembygdsgrupper:
Byggnadsvårdsgruppen, Lokalforskningsgruppen med Teknik från förr, Barn- och ungdomsgruppen och Textilgruppen.

Föreningen publicerar sig på www.gardsby.se/hembygd, på hembygdsrörelsens webb för lokalhistoria, på Facebook (Gardsby.hembygdsforening) och på Instagram (gardsby_hembygdsforening).

Se för övrigt gårdsbykalendern: www.gardsby.se/kalender.

Styrelsen har haft 8 protokollförda möten under 2025, både online och på Hoppet.

Hembygdsgdagen - Hoppetfesten 6 september 2025

Hembygdsföreningen har alltsedan starten 1952 hållit en hembygdsfest på sommaren för att samla medlemmar och återvändare. Under senare år har fokus varit på barnverksamheter, lokala hantverk och företag, och olika inslag som mopedrally/fordon. Föreningen välkomnar samverkan med andra föreningar och verksamheter i trakten, för att skapa en känsla för bygden.

En av höjdpunkterna på Hoppetfesten var mopedrallyt, där 35 startande körde den 35 km utsatta sträckan. Banan sträckte sig från Hoppet-Kråkenäs-Gasslanda-Nyborg-Norrgårda-Stojby-Stocke badplats- Ekesås- Tofta och vidare tillbaka till Hoppet. Väl i mål bjöds det på smörgås och kaffe, och prisutdelning.

Föreningen ordnade lotteri där lokala företagare hade skänkt priser, likaså ordnades chokladjul, som blev en populär aktivitet bland både små och stora.

Kennerth Ramnér och hans vän hade en genomgång i HLR – Hjärt-och lungräddning.

Hemslöjden i Kronoberg firade hemslöjdens dag, och visade spinneri, repslagning och tillverkning av hopprep. Barn fick prova på halmslöjd med guidning från erfarna slöjdare.

Dagen bjöd på musikunderhållning av Staglabergets String Band, ett Bluegrass band från Växjö.

I samarbete med Trollbackens föräldrakoperativ anordnades en springtävling för barn med godispåse som pris.

I övrigt fanns ansiktsmålning för barn, Sockenrådet visade upp traktorer av äldre typ. Lokala hantverkare fanns på plats och sålde sina alster. Föreningen hade fika och lunchförsäljning, i form av smörgåsar, korv med bröd, toast, kakor och kaffe mm.

Peder Gowenius har generöst skänkt ett tiotal små lerfigurer till föreningen, och dessa har placerats på hembygdsgården (med en QR-kod) för barn och andra att upptäcka.

Årets hembygdsförening 2025

I slutet av september fick vi information om att vi blivit nominerade till Länsstyrelsens kugghjulsgala i kategorin "årets hembygdsförening". Galan anordnas varje år för att uppmärksamma de eldsjälar, företagare och föreningar som med sitt engagemang bidrar till utveckling, gemenskap och framtidstro på landsbygden.

Pristagarna har valts ut av en jury bestående av representanter från Länsstyrelsen Kronoberg, Hela Sverige ska leva Kronoberg, LRF Sydost, Region Kronoberg, RF-SISU, Kronobergs hembygdsförbund och Hjälpnätverket bestående av ALMI Företagspartner, Coompanion, LNU Innovation, Företagarna, Nyföretagarcentrum, Ung företagsamhet, Leader Linné Småland och Företagsfabriken.

Vi skickade in en presentationsfilm där vi berättade om vår verksamhet, styrelse och aktiviteter. Sara Rishter Simsek och Lina Schlegel Palm representerade föreningen på galan.

Själva galan hölls den 15 oktober på Residenset och prisutdelare var landshövding Maria Arnholtz.

Vi i Gårdsby hembygdsförening fick mottaga pris för en silverplats, Årets hembygdsförening 2025 blev Almundryds hembygdsförening i Tingsryds kommun. Vi är mycket stolta över både nominering och pris.

Projekt

Växjö kommun utlyste en möjlighet till projektstöd för landsbygden i Rottne upptagningsområde där Gårdsby ingick. Projektet heter "En halv miljon idéer" och önskemålet var att få in förslag på åtgärder, förbättringar och liknande som gynnar landsbygden.

Vi skickade in ett förslag på att anlägga en enkel grillplats på Hoppet. Återkoppling från projektet var att de ville att vi kompletterade grillplatsen med ett tak för att den ska kunna nyttjas av fler och under hela året oavsett väderlek. En ansökan med projektbeskrivning och offert från flera olika entreprenörer skickades in och vi var en av 4 vinnande ansökningar.

Projekt "Grillplats på Hoppet" beviljades ett bidrag på 200 000 kr för att anlägga en grillplats med tak. Stor hänsyn har tagits till att den ska passa in i miljön och de byggnader som redan finns där och utifrån det har vi gjort materialvalen.

Arbetet kommer att påbörjas under början av 2026 och beräknas vara klar innan sommaren.

Byggnadsvårdsgruppen

Byggnadsvårdsgruppen vårdar i huvudsak yttre miljö på hembygdsgården, såsom gräs, sly, målning och ser till husen en del. Gruppen har träffats många tisdagar under sommarhalvåret med fika och trivsamt socialt samvaro. Gruppen samordnas genom en sms-grupp och har en komihåglista på <https://gardsby.se/uh>.

Byggnadsvårdsgruppen hade ca 30 träffar från 8/4 till 28/10. Oftast deltog 3-7 personer, dvs 300-400 timmar ideellt arbete har gruppen gjort för föreningen.

Plattläggning och trädgårdsmöbler (med ek.bidrag från Växjö kommun) har ordnats intill Hinderbanan.

Vindskivor på ladan har bytts och försetts med kantplåtar. Ekebergastugans ytterdörr och dörrfoder mot cykelvägen är ommålade.

Ladugården är ommålade utvändigt (rödfärg och svart slamfärg på dörrar), och ser nu bra ut. Takgluggarna är tvättade (utifrån), låter inte så storslaget men påverkar starkt hur mycket ljus som kommer in i ladan.

Taket på Hoppastugan ses över varje år då trädplantor slår rot i grästaket och får tas bort.

Taket på Smedjan i Gårdsby har genom fint ideellt arbete fått en renovering oktober 2025. Hembygdsföreningen har köpt begagnat enkupigt lertegel (som originalet) till "baksidans" tak på Smedjan och en grupp kring Martin Eriksson i Haketorp har bytt den takdelen inkl förstärkning av läkt. Gruppen bestod av Simon Tenland, Martin Olofsson, Karl Knutsson, Oskar Röed, David Petersson, Martin och Jonas Eriksson, kända från Växjö Plåtslageri i Haketorp.

Lars-Göran Abrahamsson har anlagt 2 bikupor på Hoppet och de har producerat bra. Vårhonungen såldes på hembygdsfesten.

Ett stycke av den fina stenmuren utmed Ulvafallsvägen har röjts fram, så den kan beundras bättre.

Arbets säsongen började med hemmalagad smörgårstårta 17/6, en "god" start. Alla grupperna, Byggnadsvårdsgruppen, Lokalforskningsgruppen med Teknik från Förr m.fl hade en gemensam avslutningsträff på Hoppet 30/9 då deltagarna bjöds på hemköpt smörgåstårta som tack för fina insatser, samt till sist avslutning med korv 28/10.

Textilgruppen

Textilgruppen har under året gjort en allmän uppfräschning på övre våningen genom att putsa fönster och sätta upp nya gardiner i samtliga fönster. Likaså rummet nere har fått nya gardiner.

Vi har även dammtorkat alla hyllor, dammsugit och skakat trasmattor.

De gamla gardinerna i Hoppetstugan har blivit tvättade och manglade av Siv Danielsson.

Lokalforskningsgruppen med Teknik från förr och Sigfridsleden

Lokalforskningsgruppens aktiviteter har i många fall sammanfallit med Byggnadsvårdsgruppen. Gruppen "Teknik från förr" har överförs till lokalforskningsgruppen.

Vi har bl. a. varit behjälpliga vid inventering och märkningen av gamla jordbruksföremål i ladugården.

Även i magasinet har vi fortsatt att inventera, upprusta och märka föremål.

Till hembygdsföreningen har kommit en del frågor via mail som har med arkivmaterial att göra. De flesta har vi kunnat svara på med hjälp av dokument och bilder vi har.

Vi har ytterligare fått bilder och dokument från Knut Svenssons barn i gåva.

Lokalforskningsgruppen har även ansvar för tillsyn och underhåll av Sigfridsleden.

Sedvanligt underhåll har genomförts utmed hela Sigfridsleden vid flera tillfällen av året.

Ett vårmöte anordnades i Åryd av kommunens samordnare för friluftsliv på Kultur- och fritidsförvaltningen. De hade sammankallat samtliga skötsel föreningar på Sigfridsleden från Asa till Linneryd. Där gavs tips och råd om utmärkning av alla leder som ska utföras på ett enhetligt sätt. Även ett höstmöte ägde rum då på Växjö OK:s lokal, Vokalen på norr i Växjö.

På ämnet "Skogsminnen", anordnades två skogsvandringar, ett på våren till Klåfvehall och på hösten till Ropekull båda i norra delen av socknen.

Vi var behjälpliga vid "drängalyften" i N. Åreda och på Hoppet då amerikanen "den starke mannen från Ohio" Sean Urquhart var på besök och lyfte våra drängastenar. Även Kennert Ramnér har tidigare lyft stenen och berättade om "Starka karlar i Gårdsby" på hembygdsfesten.

Mopedrally planerades och genomfördes på Hoppetdagen.

I ett led att få inspiration från andra hembygdsföreningar och se hur de arbetar gjordes på hösten ett studiebesök hos Moheda hembygdsförening 22/10.

Barn och ungdomsgruppen

Söndagen 6/4 ordnades, i samarbete med Hemslöjden Kronoberg, en träff för barn där det tovas påskdekorationer i ull. Förutom skapande, fikade gruppen ihop.

Växjö kommuns Scensommar genomförde en teateruppsättning för barn tisdagen 12/8. "Det kommer tigrar" hette föreställningen, och var baserad på Barbro Lindgrens barnbok. Föreningen sålde fika i samband med föreställningen, och det blev en uppskattad stund med människor både från byn och "utifrån".

Fixardag på Hoppet genomfördes 5/4, då hjälptes vi alla åt att städa upp, rensa ogräs på hinderbanan, räfsa och dra sly. Vi grillade korv och fikade tillsammans.

Den 11/11 lärde Rebecka Edh ut Japanskt broderi – sashiko. Det blev två timmar med prova-på och 10 personer från byn medverkade.

Aktiviteter

Utöver ovanstående aktiviteter har hembygdsföreningen ordnat en mängd aktiviteter under året:

- **Söndag 30/3 kl 15: Årsmöte** med fika och filmvisning: "Drängastenen" och om Lyfttestenen från hembygdsfesten samt Plogning med den gamla vändplogen från 1860. Gårdsby församlingshem.
- **Lördag 5/4 kl 10-14: Fixardag** på Hoppet för hela familjen. Fika med tilltugg.
- **Söndag 6/4 kl 10-12: Barnaktivitet:** Ulltovning till påsk med Hemslöjden.
- **Fixarträffar börjar.** Glada gubbar och gummor fixar med miljön på hembygdsgården i lugnt tempo. Fika ordnas.
- **Måndag 14/4 kl 10:** Skogsminnen - korta vandringar till säregna minnesmärken. Samling vid Lyfttestenen i Norra Åreda (Gästgivaregård, Jan Danielsson).
- **Fredag 18/4 kl 14: Långfredagsvandring** till Åsabacken (med With Ljung). Start: vägkorsningen Kråkenäsryd

- Intressant studiecirkel i samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan:
Jordkällare - vård och restaurering, förvaring av livsmedel.
29/4 18.30 Intro. St.förb.Vuxenskolan, Blockvägen 8, Norremark
6/5 18.00 Exkursion. Parkering: Innaren Cafiket.
- **Söndag 4/5 kl 13-15: Barnaktivitet:** Järnålder och vikingalekar för barn vid "Snickarhagen" nära Gårdsby Smedjan.
- **Torsdag 8/5 kl 17.30:** Bygga av gårdsgård (kurs) på hembygdsgården Hoppet.
- **Lyftesten** 22 juli em: Vi fick besök av Sean Urquhart från Ohio/USA som lyfte både Drängastenen på Hoppet (124.5 kg) och motsvarande i Norra Åreda. Se Gårdsbybladet 3/2025.
- **Scensommar 12 augusti** kl 15. Barnteater och café med fika på Hoppet
- Hembygdsfest
- **Onsdag 24/9 Krisberedskap.** Växjö kommun informerade i församlingshemmet under Beredskapsveckan, och som en inledning till höstens studiecirkel.
- **Studiecirkel i krisberedskap** i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan. Kursen informerade om Sveriges krisberedskap och fokuserade på vad vi kan göra lokalt för att stödja vid kris i regionen. Med Poul Kongstad och Per Sörensson som ledare träffades cirkeln 5 gånger under hösten i Vuxenskolans lokaler.
- **Torsdag 2/10** Skogsminnen, vandring utanför Björnamo, ca 10 personer deltog och tittade på olika gränsmärken.
- **Tisdag 11/11** Japanskt broderi med Rebecka Edh har varit på Hoppet med ett tiotal besökare.
- **Tisdag 22/10** gjorde alla arbetsgrupperna på Hoppet ett studiebesök på Moheda hembygdsförening, som är mycket aktiv.

Hembygdsfilm

Poul Kongstad har under året gjort/visat följande hembygdsfilmer med anknytning till Gårdsby:

- Om Lyftestenen och starka karlar i Gårdsby
- Den gamla vändplogen
- Klädvandring på Hoppet (med Hemslöjden Kronoberg) i kort och lång version
- Att knyta en bandklut (med Hemslöjden Kronoberg)

Hembygdsfilmen om Mia på Hoppet (2024) visades på släktforskningens dag på Växjö stadsbibliotek 18 januari 2025 och hembygdsförbundets ordförandekonferens i Skatelöv 1 februari.

Gårdsbybladet

Föreningen har under året bidragit med material om våra aktiviteter i Gårdsbybladet. Bland

annat en serie om föremål på Hoppet och deras historia och sammanhang. Samtliga utgåvor av Gårdsbybladet sedan starten 2005 finns samlade på www.gardsby.se under Publicerat.

Ekonomi 2025

Allmänt är föreningens ekonomi i gott skick.

Minnesgåva efter Bengt Sjöqvist, Stojby: 31 givare har skänkt hela 11850 kr till hembygdsföreningen, som avser göra något särskilt för pengarna och tackar Bengt Sjöqvists tanke och givarna. Dottern Marie Sjöqvist har fått tackbrev och redovisning av kassörerna.

Föreningen har sedan 1 juli 2025 ett Swish-konto 123 481 1287 kopplat till PlusGiro (Nordea). Swish används flitigt vid våra arrangemang. Baksidan är att varje inbetalning kostar oss 2 kr och redovisningen från olika banker till Plusgirot är dålig och varierande (vilket blir svårt för kassörerna). I år har vi lagt knappt 500 kr på Swish avgifter (= 3 medlemsavgifter).

Själva föreningsverksamheten har i år ett underskott på 9773 kr pga upprustningar och investeringar.

Tre saker har påverkat ekonomin märkbart:

1. Projektet Grillplats på Hoppet.

Föreningen har sökt bidrag hos Växjö kommun till en fin grillplats för allmänheten på Hoppet. Kommunen valde ett fint alternativ av våra förslag och betalade ut beloppet 200 tkr redan under hösten. Därför finns "förvånansvärt" mycket pengar i föreningen, men bidraget kommer att förbrukas under våren när grillplatsen byggs.

2. Större intäkter (74 kkr) är:

- Föreningsbidrag och projektbidrag från Växjö kommun på 34000 kr
- Hembygdsfesten 6 september tillsammans med Hemsjöden Kronoberg gav ett överskott på 13270 kr. Föreningen tackar de som skänkt vinster till lotteri på hembygdsfesten
- Medlemsavgifter 27160 kr.

3. Upprustningar och investeringar på hembygdsgården Hoppet, mycket i form av ideellt arbete:

- El i Magasinet är översett och kompletterats med jordfelsbrytare och fler uttag
- Anläggning av en fikaplats vid Historiska hinderbanan med stöd från Växjö kommun
- Byte av vindskivor på magasinet. Målning av ytterdörr på Ekebergastugan
- Målning av ladan och en del fönster, och annat byggnadsunderhåll. Gräsklipparbensin.
- Byte av halva lertegeltaket på Smedjan i Gårdsby. Enkupigt Heby-tegel från Blocket och ideellt arbete med bytet (Martin Eriksson m.fl). Smedjan har även fått rabatt på hängrännor m m takavvattning där (Tack Växjö Plåtslageri).

Styrelsen 2025:

Eddy Sandgren, Långa Rör. (ordförande).

Louise Lindberg, Tofta (sekreterare).

Poul Kongstad, Gårdsby (kassör).

Tore Sandrell, Sandsbro.

Sara Richter-Simsek, Bostorp.

Lina Schlegel-Palm, Häljaryd.

Per Sörensson, Tveta.

Styrelsesuppleanter 2025:

Martin Gustavsson, Stojby.

Jonas Eriksson, Tofta.

Ingrid Åman, Stojby.

Ann-Mari Björkmarker, Björnamo.

Ingrid Karlsson, Tveta.

Arbetsgrupper

Byggnadsvårdsgruppen: Poul Kongstad, Gårdsby (sammankallande).

Lokalforskningsgruppen/ Teknik från förr /Natur och motion: Tore Sandrell, Sandsbro (sammankallande).

Anm: Till Lokalforskning räknas bl.a dokumentation, hembygdsbok, inventarier, visning. Till Natur och Motion räknas främst Sigfridsleden, orientering/samverkan.

Barn och ungdomsgruppen: Sara Richter-Simsek, Bostorp (sammankallande).

Textilgruppen: Ingrid Karlsson, Tveta(sammankallande).

Smedjefogde: Åke Ögren, Gårdsby.

Tillsynsman för Hembygdsgården Hoppet: Kenneth Ramnér och Jenny Ramnér (biträdande) Gårdsby.

Revisorer: Bert Karlsson, Areström, och Tomas Jacobsson, Norra Åreda.

Revisorsuppleanter: Ingrid Karlsson, Tveta och Birgitta Karlsson, Areström.

Valberedning: Kjell Gustavsson, Norra Åreda (sammankallande), Jenny Ramnér, Gårdsby, Bertil Sandberg, Gårdsby.

Övrigt

Styrelsen inbjuder alla att besöka Hoppet med kaffekorg på cykel liksom biltur genom socknen. Hembygdsgården Hoppet är en bra rastplats med fikabord och vatten vid barnens historiska hinderbana, samt cykelvägen och Sigfridsleden. Vattenprov av brunnen 2025: tjänligt vatten.

Nyckel till Ekebergastugan har: Tore Sandrell, Sara Richter-Simsek, Kenneth Ramnér, Poul Kongstad, Sven Sjögren, Lina Schlegel, Eddy Sandgren, Ann-Mari Björkmarker.

För styrelsen,
Eddy Sandgren (ordförande)
Långa Rör 2026-03-015

Eddy Sandgren